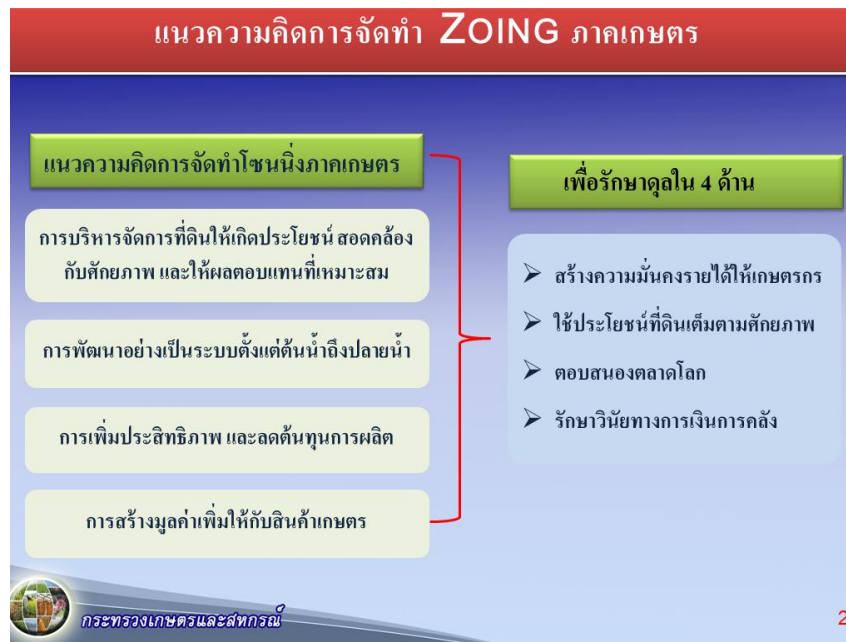

“Zoning”

เขตการใช้ที่ดินเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจ

ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม กว่าครึ่งหนึ่งของประชากรไทยมีอาชีพทำการเกษตรตั้งนั้น การดำเนินงานในภาคเกษตรจึงมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ ปัจจุบันรัฐบาลได้มีนโยบาย ที่ให้ความสำคัญกับ **การจัดทำเขตการใช้ที่ดิน (Zoning)** เพื่อการปลูกพืช ปศุสัตว์ และการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่าง อุปทานและอุปสงค์ รวมทั้งใช้เป็นข้อมูลประกอบการ ประเมินการผลิตสินค้าเกษตรที่จะออกสู่ตลาดตามช่วงฤดูกาล โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้ เหมาะสมกับที่ดิน และเกษตรกรเองต้องยอมรับและปรับเปลี่ยนวิถีทำการเกษตรเพื่อให้เกษตรกรสามารถ ดำรงชีพและประกอบการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพยั่งยืน

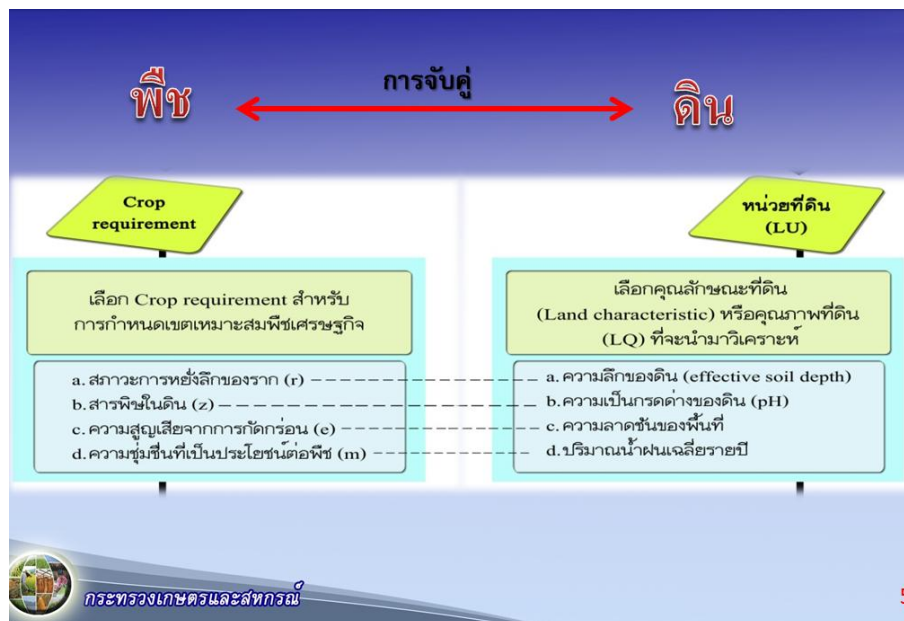

จากนโยบายดังกล่าวกรมพัฒนาที่ดินได้ดำเนินการโดยเข้าไปจัดทำฐานข้อมูลตามประกาศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เรื่อง **การกำหนดเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ทั้งหมด 13 ชนิด ได้แก่ ข้าว มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน อ้อยโรงงาน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เงาะ ทุเรียน มังคุด มะพร้าว กาแฟ สับปะรดโรงงาน และลำไย** รวมทั้งการดำเนินงานภายใต้ภารกิจของกรมฯ เพื่อขับเคลื่อนเขตการใช้ที่ดิน ให้เกษตรกรได้รับการพัฒนาการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตให้สอดคล้องกับพื้นที่

กรอบแนวคิดในการจัดทำเขตเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ (ZONING)

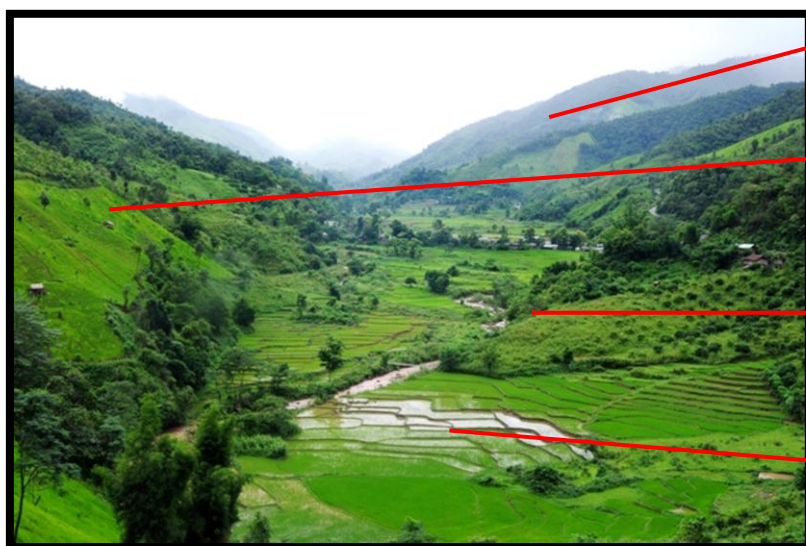
หลักการประเมินความเหมาะสมที่ดิน (Qualitative Land Evaluations) ตามหลักการของFAO Framework ซึ่งใช้การพิจารณาคัญภาพของหน่วยทรัพยากรที่ดินต่อปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชแต่ละชนิด ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชที่มีข้อมูลสามารถนำมาพิจารณาประกอบด้วย 9 ปัจจัย ได้แก่ ความชุ่มชื้นที่เป็นประโยชน์ต่อพืช (m) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (o) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (s) สภาวะการหยั่งลึกของราก (r) ความเสียหายจากน้ำท่วม (f) การมีเกลือมากเกินไป (x) สารพิษ (z) ศักยภาพการใช้เครื่องจักร (w) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (e)

นอกจากปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชในแต่ละด้านที่แตกต่างกันแล้ว คุณลักษณะที่แตกต่างกันของดินยังมีผลต่อการเจริญเติบโตของพืชที่แตกต่างกัน จากแผนที่ดิน (Soil map) สามารถแสดงข้อมูลสมบัติดิน (Soil properties) เพื่อใช้ในการจัดระดับความเหมาะสมตามปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญเติบโตของพืช ได้แก่ เนื้อดิน การระบายน้ำของดิน ความอุดมสมบูรณ์ของดิน ความจุในการแลกเปลี่ยนประจุบวกของดิน (CEC) ความอึดตัวด้วยต่าง (BS) ความลึกของดิน ปริมาณกรวด ค่าการนำไฟฟ้าของดิน ความลึกของชั้นจาโรไซด์ ปฏิกิริยาดิน (pH) และความลาดชัน เป็นต้น

วิธีการประเมินคุณภาพที่ดินหรือประเมินความเหมาะสมของที่ดินนั้นใช้วิธีการจับคู่ (Matching) ระหว่างคุณลักษณะของดินและปัจจัยที่มีผลต่อการเจริญของพืช โดยพิจารณาว่า พืชมีความเหมาะสมอยู่ในระดับใดตามชนิดของหน่วยที่ดินที่พบในพื้นที่ สามารถจัดลำดับความเหมาะสมของพืชออกเป็น 4 ระดับได้แก่

- S1: ชั้นที่มีความเหมาะสมสูง (Highly suitable)
- S2: ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (Moderately suitable)
- S3: ชั้นที่มีความเหมาะสมเล็กน้อย (Marginally suitable)
- N: ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (Not suitable)

N: ไม่มีความเหมาะสม

S3: เหมาะสมเล็กน้อย

S2: เหมาะสมปานกลาง

S1: เหมาะสมสูง